

Sygn. akt VIII U 2448/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Stańczyk
Protokolant:	sekretarz sądowy Joanna Augustynowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2019 roku w Lublinie

sprawy Z. T.

przeciwko Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych działającemu jako likwidator Funduszu Alimentacyjnego
o umorzenie należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego

na skutek odwołania Z. T.

od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych działającego jako likwidator Funduszu Alimentacyjnego
z dnia 14 sierpnia 2018 roku nr (...)

I. oddała odwołanie;

II. nakazuje pobrać od Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Lublinie) na rzecz adwokata N. P. kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem pomocy prawnej udzielonej z urzędu powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług.

Sygn. akt VIII U 2448/18

UZASADNIENIE

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, działając jak likwidator Funduszu Alimentacyjnego, decyzją z dnia 14 sierpnia 2018 roku odmówił Z. T. umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5 % opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w kwocie 45.074,85 złotych. W uzasadnieniu organ wskazał, że wnioskodawca nie jest w stanie jednorazowo spłacić swojego zobowiązania, jednak nie oznacza to niemożności spłaty zobowiązania w dłuższym okresie czasu. W związku z tym, w ocenie likwidatora, nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki uzasadniające umorzenie należności (decyzja k. 37-39 t. I akt ZUS).

Z. T. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o umorzenie należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego. W uzasadnieniu wnioskodawca podniósł, że jego jedynym dochodem jest zasiłek z (...) Ośrodka

Pomocy Społecznej w kwocie 307 złotych, w związku z czym nie istnieje realna szansa spłaty całego zadłużenia. Jednocześnie nie dysponuje innym majątkiem (odwołanie k. 3-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację jak w zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 11-12 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, co następuje:

Z. T. posiada dwójkę dzieci: J. T., urodzonego dnia (...) oraz córkę A. T. (1), urodzoną dnia (...). Matką dzieci jest była żona wnioskodawcy – A. T. (2). Wyrokiem z dnia 28 listopada 1988 roku, sygn. akt III RC 190/88, Sąd Rejonowy w Lubartowie orzekł rozwód wnioskodawcy i jego żony, jednocześnie zasądając od niego alimenty po 20.000 złotych na każde z dzieci. Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 1992 roku, w sprawie III RC 66/98, Sąd Rejonowy w Lubartowie podwyższył wysokość alimentów do kwoty po 800.000 złotych na każde dziecko (wniosek k. 1-2, wyrok k. 3 t. III akt ZUS).

Decyzją z dnia 21 września 1992 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał J. T. oraz A. T. (1) po 795.000 złotych tytułem świadczenia z funduszu alimentacyjnego (decyzja k. 5 t. III akt ZUS).

Kolejnymi decyzjami organ rentowy zmieniał wysokość świadczeń, uwzględniając wyroki Sądu Rejonowego w Lubartowie z dnia 29 czerwca 1995 roku i z dnia 13 listopada 1998 roku w sprawach o podwyższenie alimentów (decyzje k. 10, 19, 20, 51, wyroki k. 17, 48 t. III akt ZUS).

Pismami z dnia 24 maja 2018 roku oraz z dnia 20 czerwca 2018 roku Z. T. został poinformowany przez organ rentowy o posiadanym zadłużeniu z tytułu wypłaconych świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego w wysokości 45.074,85 złotych (pismo k. 2 t. II akt ZUS).

Wnioskiem z dnia 4 lipca 2018 roku Z. T. wystąpił o umorzenie należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego (wniosek k. 1-3 t. III akt ZUS).

Zaskarżoną decyzją z dnia 14 sierpnia 2018 roku likwidator Funduszu Alimentacyjnego odmówił umorzenia powyższych należności (decyzja k. 37-39 t. II akt ZUS).

Z. T. jest współwłaścicielem w 1/4 nieruchomości o powierzchni 86 m² oraz w 1/4 gospodarstwa o powierzchni 0,1473 ha. Od 2010 roku mieszka na parterze domu piętrowego, którego jest współwłaścicielem wraz z 3 siostrami. Zajmuje 2 pokoje, kuchnię i łazienkę (zeznania wnioskodawcy k. 30v-31v a.s.; informacja k. 24 t. II akt ZUS).

Wnioskodawca nie pracuje zarobkowo, od dnia 8 marca 2011 roku jest zarejestrowany w(...) Urzędzie Pracy w L. jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Od kwietnia 2017 roku systematycznie korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Decyzją z dnia 24 maja 2018 roku Burmistrz Miasta L. przyznał mu zasiłek okresowy w kwocie 317,00 złotych od dnia 1 maja do dnia 31 lipca 2018 roku, a decyzją z dnia 20 sierpnia 2018 roku na dalszy okres od dnia 1 sierpnia do dnia 30 września 2018 roku (decyzja k. 4-6, zaświadczenie k. 15-16 t. I akt ZUS).

Decyzją z dnia 11 października 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał Z. T. emeryturę od dnia 13 sierpnia 2018 roku, w wysokości 587,32 złotych. Obecnie jest to jego jedyne źródło utrzymania, z którego opłaca bieżące rachunki. Ponosi koszty w wysokości około 100-120 złotych co dwa miesiące za prąd i 30-40 złotych co dwa miesiące za wodę. Ponadto wydaje około 100 złotych miesięcznie na leki oraz opłaca wywóz śmieci i podatek od nieruchomości. Przed 2010 rokiem wnioskodawca mieszkał w Niemczech. Po powrocie do Polski, przed doznaniem (...)utrzymywał się z drobnych prac wykończeniowych, będąc zatrudnionym przez kolegę. Następnie jedynym źródłem utrzymania były świadczenia z pomocy społecznej (zeznania wnioskodawcy k. 30v-31v a.s.; decyzja k. 13-14 a.s.).

Orzeczeniem z dnia 15 czerwca 2018 roku (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. postanowił zaliczyć wnioskodawcę do lekkiego stopnia niepełnosprawności na okres od dnia 8 maja 2018 roku do dnia 30 czerwca 2019 roku (orzeczenie k. 10 a.s.).

U wnioskodawcy zdiagnozowano (...) (zaświadczenie lekarskie k. 29 a.s.).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony na podstawie dowodów z zeznań wnioskodawcy i dokumentów znajdujących się w aktach sądowych oraz w aktach organu rentowego.

Zeznania wnioskodawcy Z. T. zostały uznane za wiarygodne. Przytaczane przez niego okoliczności związane ze stanem rodzinnym i majątkowym, stanem zdrowia oraz możliwościami zarobkowymi znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji.

Dowody z dokumentów zostały obdarzone przez Sąd wiarą w całości. Zostały wydane przez uprawnione do tego urzędy, a ich prawdziwość nie budziła wątpliwości oraz nie była kwestionowana przez strony. Okoliczności w nich stwierdzone także nie były sporne w sprawie.

Sąd Okręgowy w Lublinie zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Jak stanowi art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 2220, tekst jedn. ze zm.) w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Jak wynika z powyższego przepisem warunkiem umorzenia należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego jest wystąpienie szczególnie uzasadnionego przypadku związanego z sytuacją zdrowotną lub rodzinną wnioskodawcy. Orzecznictwo wypracowało spójny pogląd, zgodnie z którym do przyjęcia, iż zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek pozwalający na umorzenie należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Osoba, na której ciąży obowiązek lub zaległości alimentacyjne nie powinna być więc w całości zwolniona z tych zobowiązań, jeżeli ma jakiegokolwiek realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych. Szczególnie uzasadnione wypadki muszą mieć charakter wyjątkowy, losowy lub nietypowy i prowadzić do sytuacji, w której zobowiązany nie jest w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Umorzenie należności jest więc zastrzeżone dla sytuacji szczególnie drastycznych, gdy ze względu na wiek, stan zdrowia, inne względy społeczne czy znikome źródło przychodów, nie jest realnie możliwe wywiązanie się ze zobowiązania wobec organu rentowego. Regułą jest bowiem egzekucja tych należności, podczas gdy umorzenie może nastąpić jedynie wyjątkowo. Sąd rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji odmawiającej umorzenia należności wobec Funduszu powinien zatem wziąć pod uwagę całokształt okoliczności i ustalić, czy sytuacja zdrowotna lub rodzinna stanowi okoliczność szczególnie uzasadnioną (wyrok SA w Lublinie z dnia 27 kwietnia 2016 r., III AUa 55/16, Legalis nr 1460527; wyrok SA w Gdańsku z dnia 26 października 2017 r., III AUa 596/17, Legalis nr 1706626; wyrok SA w Lublinie z dnia 21 marca 2018 r., III AUa 817/17, Lex nr 2472476).

Indywidualnej ocenie każdego przypadku podlegają zarówno kryteria związane z możliwościami zarobkowymi, jak i ze stanem zdrowotnym. Samo legitymowanie się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności nie

odpowiada ani nie zawsze wyczerpuje pojęcie szczególnie uzasadnionego przypadku w rozumieniu art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych (wyrok SN z dnia 27 września 2018 r., I UK 400/17, Legalis nr 1829370).

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie zachodzą szczególnie uzasadnione przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną, które uzasadniałyby umorzenie należności H. T. wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego. Wnioskodawca bez wątplenia pozostaje w trudnej sytuacji zdrowotnej i rodzinnej. Mieszka samotnie, nie utrzymując kontaktów z rodziną oraz cierpi na liczne schorzenia, które wymagają systematycznego leczenia i uniemożliwiają mu podjęcie zatrudnienia. Trudność w znalezieniu pracy zarobkowej wynika również z ukończonego wieku 65 lat. Te wszystkie okoliczności nie powodują jednak, że wnioskodawca nie posiada jakichkolwiek realnych możliwości spłaty zobowiązań, a przez to nie można uznać jego przypadku za szczególnie uzasadniony. Wnioskodawca od dnia 13 sierpnia 2018 roku pobiera emeryturę w wysokości 587,32 złotych netto. Należy zwrócić uwagę, że do tej pory Z. T. utrzymywał się z zasiłku okresowego przyznanego w kwocie, tj. 317 złotych miesięcznie oraz zasiłków celowych. Środki finansowe otrzymywane z pomocy społecznej były więc niższe niż emerytura, w związku z czym nie można uznać, że obecne źródło dochodów jest na tyle znikome, że nie pozwoli na uregulowanie zadłużenia. Od momentu przyznania emerytury wnioskodawca posiada środki pozwalające na niewielką, jednak regularną spłatę zobowiązań wobec organu rentowego. Tym bardziej, że nie posiada on innego zadłużenia i uzyskane środki finansowe wydaje jedynie na bieżące utrzymanie. Jest również współwłaścicielem gruntów, w tym gospodarstwa rolnego. Należy mieć również na uwadze, że przepis art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych przewiduje także możliwość rozłożenia należności na raty, bądź odroczenia terminu płatności, co wnioskodawca nie występował.

W przekonaniu Sądu Okręgowego sytuacji skarżącego nie można więc uznać za szczególnie uzasadniony przypadek, warunkujący umorzeniem należności wobec likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego. Wnioskodawca nie jest w stanie jednorazowo spłacić zadłużenia, jednak stałe źródło dochodów w postaci emerytury pozwala na systematyczne uregulowanie należności. W tej sytuacji Sąd uznał, że zaskarżona decyzja wydana przez likwidatora Funduszu Alimentacyjnego okazała się prawidłowa. Odwołanie podlegało więc oddaleniu, o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

W punkcie II wyroku Sąd orzekł o wynagrodzeniu należnym dla pełnomocnika ustanowionego dla wnioskodawcy z urzędu. Wysokość wynagrodzenia została ustalona na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r., poz. 18, tekst jedn.). Zgodnie z § 15 ust. 2 tego rozporządzenia opłaty w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego wynoszą 90 złotych. Taką kwotę Sąd nakazał pobrać od Skarbu Państwa na rzecz adwokata N. P. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, powiększając ją o należną stawkę podatku od towarów i usług na podstawie § 4 ust. 3 rozporządzenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Lublinie, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.